

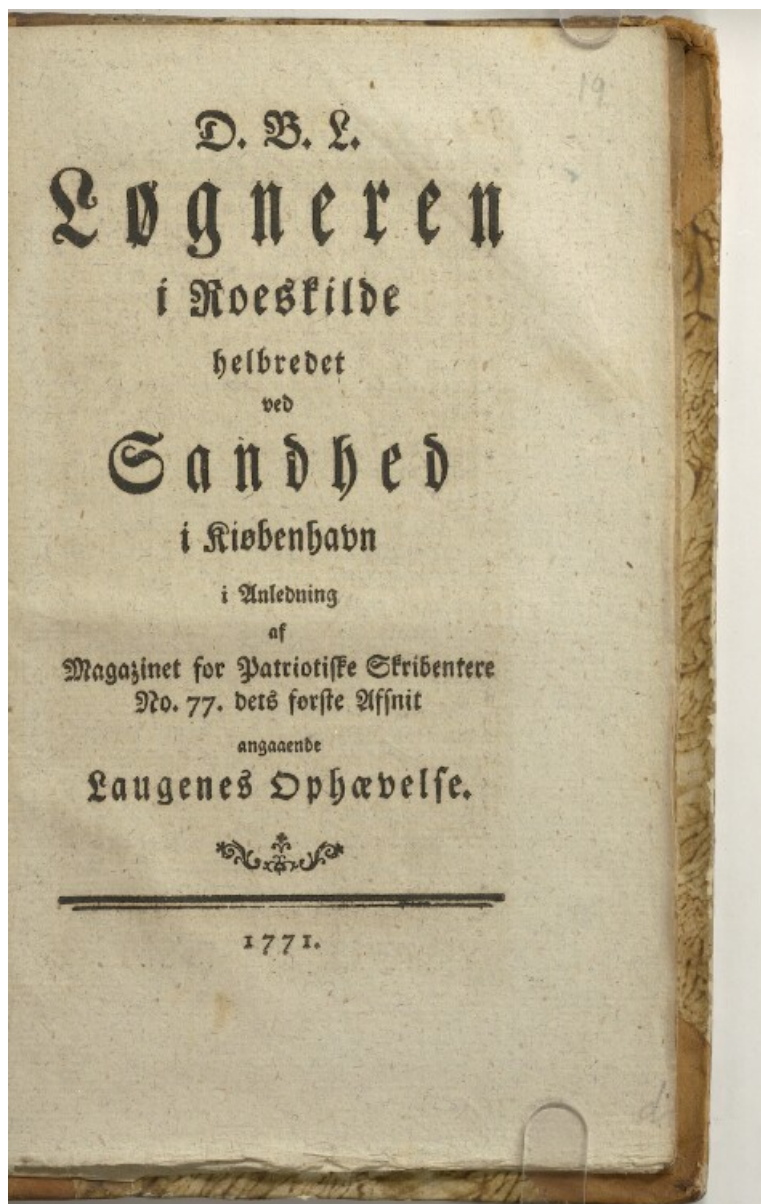
Titel: D. B. L. Løgneren i Roeskilde helbredet ved Sandhed i Kiøbenhavn i Anledning af Magazinet for Patriotiske Skribentere No. 77 dets første Afsnit angaaende Laugenes Ophævelse.

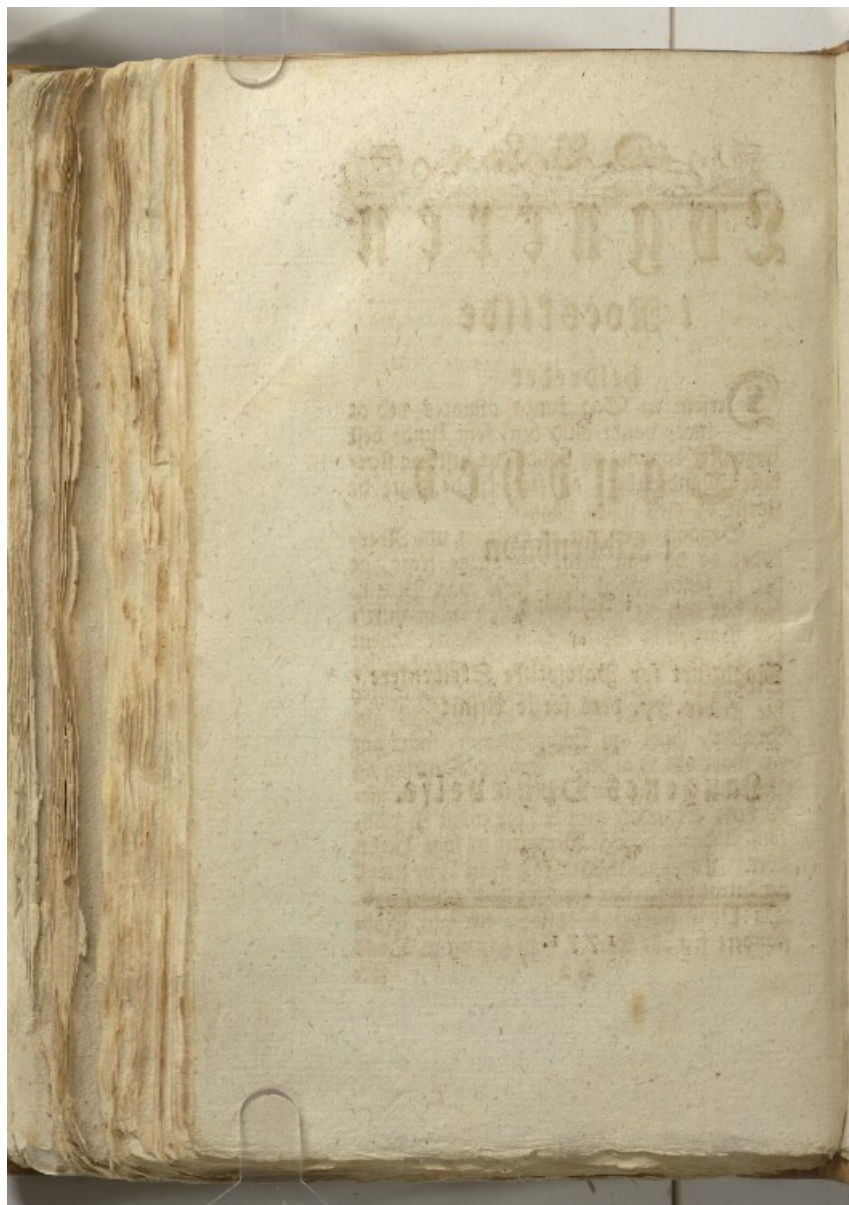
Citation: "D. B. L. Løgneren i Roeskilde helbredet ved Sandhed i Kiøbenhavn i Anledning af Magazinet for Patriotiske Skribentere No. 77 dets første Afsnit angaaende Laugenes Ophævelse.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 7, ?*, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_007-shoot-workid1_007_019/facsimile.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 7

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

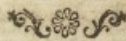






Dersom en Sag kunde afgjøres ved at lyve, vandt altid den, som kunde best bagvaske, bagtale, og havde det beste og stærkeste Mund-Læder, og som kunde digte de største og mest ublae Logne.

Saadan en Logner er opstaaet ubi Roes-Kilde; og da han veed, eenfoldige troer, at det er sandt, hvad som læses paa Prænt, saa har han og faaet sine Logne indpræntet i det Patriotiske Magazin, som staaer aabent for alle Lognere, Bagtalere, Bagvaskere og Ordgydere. Gud hielpe os, for Patrioter her skriver: snart kommer en Vasquil om Præster, snart om Embedsmænd, snart om en, snart om en anden. Enhver Kietring og Ridning kan her frit blamere, angive ey alene heele Stænder, men enhver enkelt Person, som saadanne nedrige Gemytter vil søge Hævn over. Tænke altid: Jeg maa lyve stærk og dundristig, det hænger dog noget ved. Da Philopatrejas opstod, fik han Modstandere fra alle Kanter, som han og til Deels
A 2 for



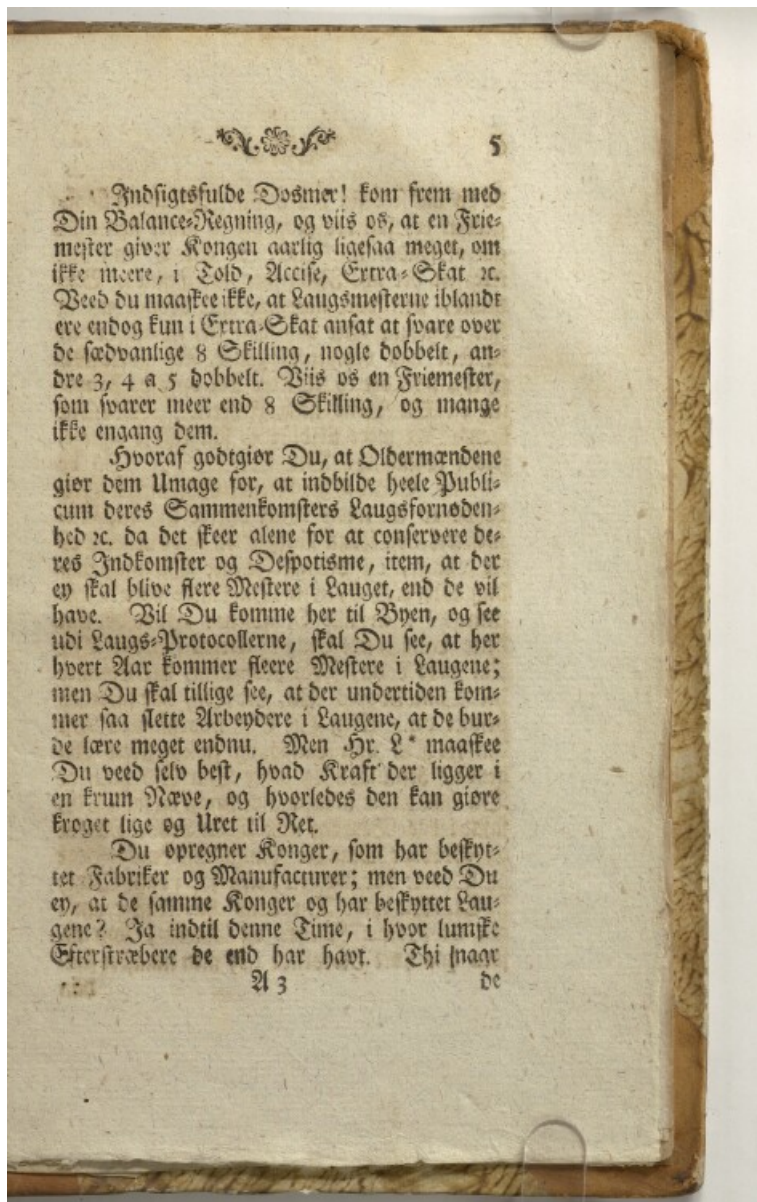
fortiente. Men man skal dog ey finde saa ublue og skammelige Løgne i ham, som i det saa kaldede Patriotiske Magazin, der, som sagt er, staaer aabent for alle Løgnere, Dagsvaskere og Bedragere, og dog har endnu ingen paataget sig at skrive mod dette infame Skrift, for Exempel: En Bondes Tanker om adskilligt til Peder Nielsen i Vangede. See Pasquillen eller det Patriotiske Magazin No. 79 og 80. 3die Afhæft.

Men at komme til Materien: Da begynder den Koeskildske Statsmand D. B. L. saaledes: Det forklarer sig selv, at det er gandske utilstrækkeligt, hvad som er skrevet for at besmykke Laugsrets Fornødenhed &c. Og her siger Sandhed: At dette L^e hvormed den Statsmand kalder sig, forklarer sig selv, at det betyder en Løgner.

Det heele Mist Malt er saa aabenbar en Usandhed, at alle Fornuftige indser sig ved og skammer sig paa det Mennekelige Kiøns Løgne, at der gives saa store og ublue Løgnere i Koeskilde.

Men hvad vedder Du Hr. L^e at der i Koeskilde Bye kan opstaae saadanne Bidner, fremføre saadanne Sandheder og Beviser imod Dig, og overbevise Dig om saadanne Uretfærdigheder, at Du ikke en eneste Dag længer blev det Du er, undtagen i Caracteer, nemlig en Løgner.

Ind.



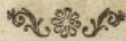
❦

5

Indsigtsfulde Domsme! kom frem med
Din Balance-Regning, og viis os, at en Friemester
giver Kongen aartlig ligesaa meget, om
ikke mere, i Gold, Accise, Ertra-Skat ic.
Veed du maaskee ikke, at Laugsmesterne iblandt
ere endog kun i Ertra-Skat ansat at svare over
de sædvanlige 8 Skilling, nogle dobbelt, an-
dre 3, 4 a 5 dobbelt. Viis os en Friemester,
som svarer meer end 8 Skilling, og mange
ikke enaang dem.

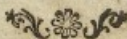
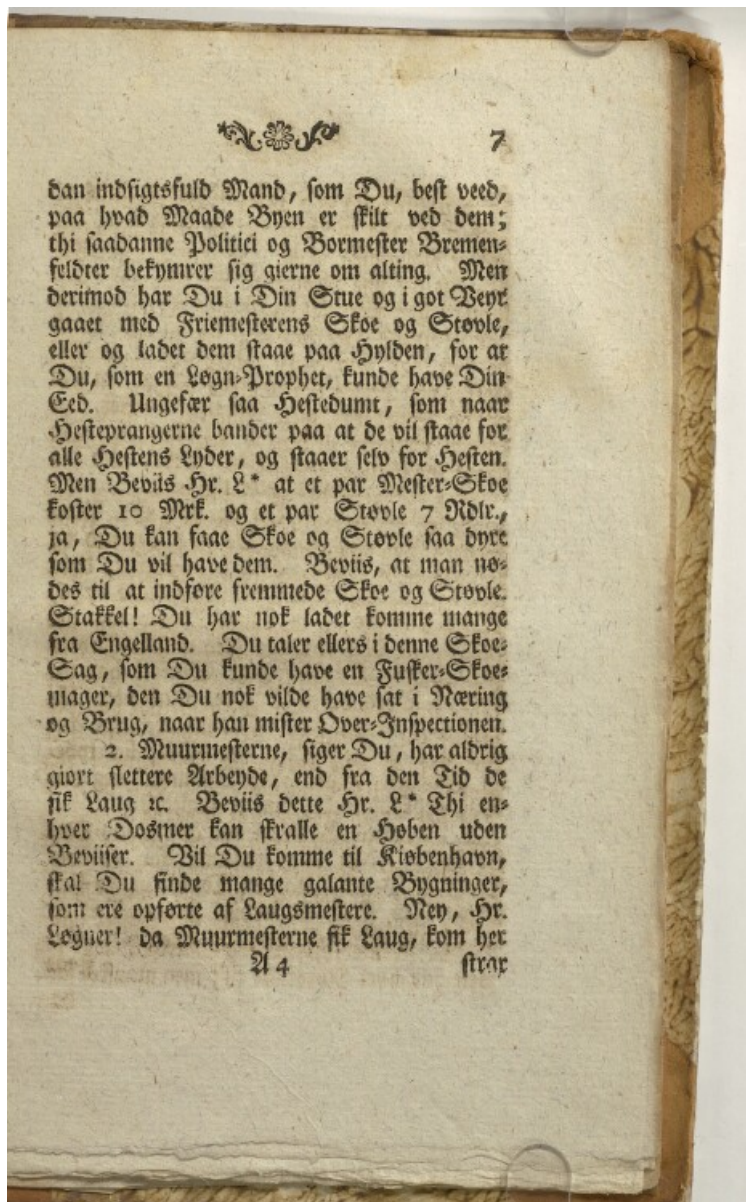
Hvoraf godtgjør Du, at Oibermændene
gør dem Umage for, at indbilde heele Publi-
cum deres Sammenkomsters Laugsfornoden-
hed ic. da det skeer alene for at conservere de-
res Indkomster og Despotisme, item, at der
ey skal blive flere Mestere i Lauget, end de vil
have. Vil Du komme her til Byen, og see
udi Laugs-Protocollerne, skal Du see, at her
hvert Aar kommer flere Mestere i Laugene;
men Du skal tillige see, at der undertiden kom-
mer saa flette Arbejdere i Laugene, at de bur-
de lære meget endnu. Men Hr. L^e maaskee
Du veed selv best, hvad Kraft der ligger i
en krum Næve, og hvorledes den kan gøre
Kroget lige og Uret til Ret.

Du opregner Konger, som har beskyt-
tet Fabriker og Manufacturer; men veed Du
ey, at de samme Konger og har beskyttet Lau-
gene? Ja indtil denne Time, i hvor lumsk
Efterstræbere de end har havt. Thi naag
de



De ey undseer sig ved at sige: De ingen Borgerven er, saa tør man vel ey vente sig meget got af saadanne. Har Du Hr. L* maaskee ikke set det nye Reglement for Regne r. Academie; som vor allernaadigste Konge nyelig har udgivet? Her kan Du see, at alle, uden de som har vundet Præmier, skal giøre Messtykke, paa det ey Fuskere skal opfyde Landene og Stæderne med Fuskier. Men at komme nærmere til dine s, saa kaldte vigtige, skiont løgnagtige, Beviiser:

1. Siger Du: Mester-Skoemagers Arbejde er en tredie Deel dyrere end en Friemesters, dog ikkun halvparten saa durabelt eller varigt, og derpaa spørger Du med saadan Myndighed, som Du kunde være Borgemeester i en lille Raadsstue: Hvorfor skal dette Laug være Laug? Hertil svares: Det skal være Laug, fordi Kongerne, der skionner bedre sine Rigers Vel, end Du, har saaledes befaleet det. Men Hr. L** hvoraf veed Du den Forskiel paa Laugs og Friemesters Arbejde? Kan Du og giøre Din Eid paa, at Du har gaaet accurat lige længe og lang Tid, samt i lige Beyrligt med Dine prøvede Skoe og Støvle? Maaskee Laugmesterens Skoe og Støvle har maattet holde for i ondt Beyr, f. Ex. Du naar Du brav har traasket om i alle de skionne Forder og Marker, som tilforn har hørt Noestilde til; men maaskee saadan

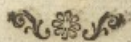


dan indsigtsfuld Mand, som Du, best veed, paa hvad Maade Byen er stilt ved dem; thi saadanne Politici og Bormester Bremensfeldter bekymrer sig gierne om alting. Men derimod har Du i Din Stue og i got Veyr gaaet med Friemesterens Skoe og Stovle, eller og lader dem staae paa Hylben, for at Du, som en Logn-Propheet, kunde have Din Eed. Ungefær saa Hestedumt, som naar Hestprangerne bander paa at de vil staae for alle Hestens Lyder, og staaer selv for Hesten. Men Bevīs Hr. L* at et par Mester-Skoe koster 10 Mrk. og et par Stovle 7 Rdlr., ja, Du kan faae Skoe og Stovle saa dyre som Du vil have dem. Bevīs, at man nødes til at indføre fremmede Skoe og Stovle. Stakket! Du har nok lader komme mange fra Engelland. Du taler ellers i denne Skoesag, som Du kunde have en Juffer-Skoemager, den Du nok vilde have sat i Næring og Brug, naar han mister Over-Inspectionen.

2. Muurmesterne, siger Du, har aldrig gjort slettere Arbejde, end fra den Tid de fik Laug ic. Bevīs dette Hr. L* Thi enhver Døsner kan stralle en Hoben uden Bevīs. Vil Du komme til Kiøbenhavn, skal Du finde mange galante Bygninger, som ere opførte af Laugsmestere. Ney, Hr. Logner! da Muurmesterne fik Laug, kom her

A 4

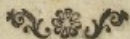
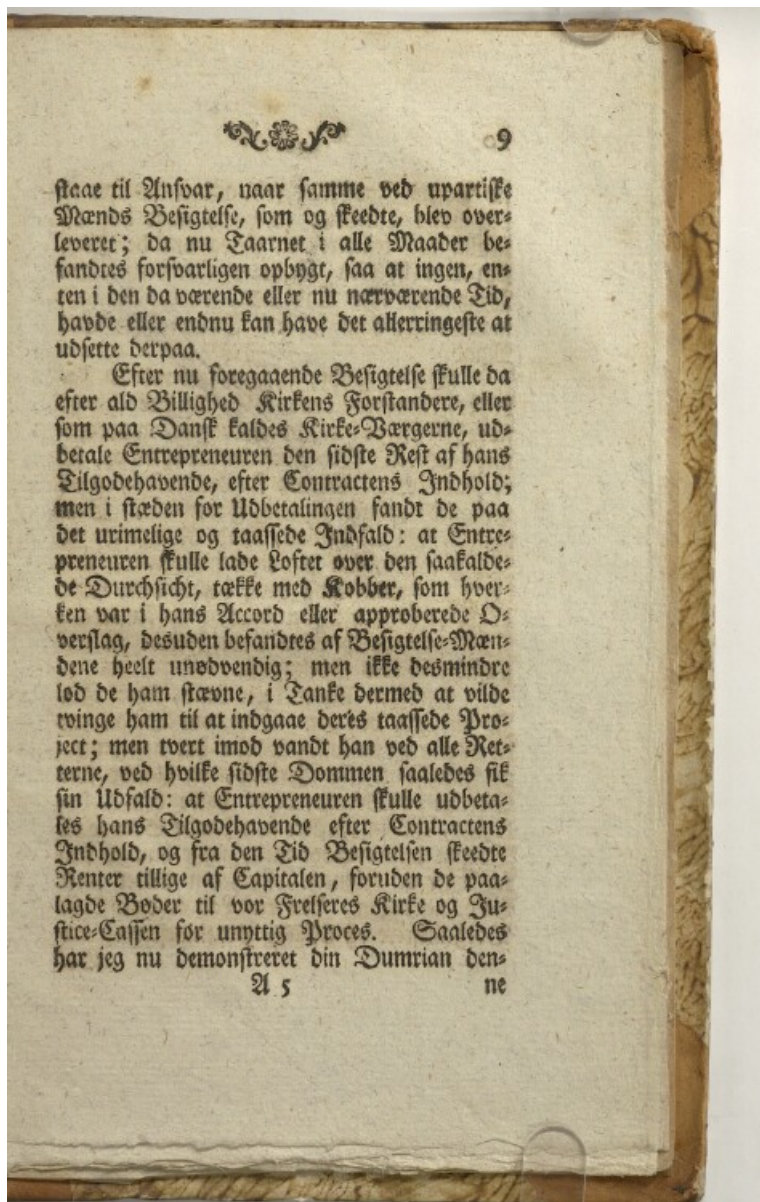
strax



strax mange ferme Karle ind, som ellers aldrig havde kommet her, og siden er den Profession voxet til saa fuldkommen en Højsde her, som noget anden Sted. Er Du, Hr. L^e saa rig paa Kalk og Steen, som paa Løgne, skal Du saa faa prægig en Gaard opbyggt i Nøesløbe, at Bormesteren ey skal have den bedre, ja, Dig forsikkes, at den skal blive staaende saa lige i alle sine Vinkler, som Løgne staaer lige for Dig, og saa længe Du og Dine lige har Bind og Beyr, eller saa længe der ere Bindmagere til.

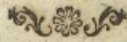
Herpaa klyver Du op paa St. Petri Taarn; men vaer Dig, Du ey falder ned og brækker Din Hals. Hvo høyt klyver, dybt falder. Du siger: at Taarnet i Aarene 1756, 57 og 58 var af en Laugs-Mester saa slet bygget, at des Aarsage blev anlagt Proces imod ham. Du ensfoldige Staffel har vel hørt at Byen heber Snerpe, mens veed ikke hvor den snørper hen. For nu at hielpe Auctor udaf denne Drem, saa vil jeg her tydelig demonstrere den heele Sammenhæng den Sag vedkommende, som er saaledes:

Taarnets Bygning var af Brand-Major Boye Junge entrepreuuret for en vis Summa Penge, paa den Condition, at han forsvartigen skulle forfærdige samme i et og alt af alle Professioner, og alleene at inde-
staae



staae til Ansvar, naar samme ved upartiske
Mænds Besigtelse, som og skeedte, blev over-
leveret; da nu Taarnet i alle Maader be-
fandtes forsvarligen opbyggt, saa at ingen, en-
ten i den da værende eller nu nærværende Tid,
havde eller endnu kan have det allerringeste at
udsætte derpaa.

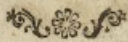
Efter nu foregaaende Besigtelse skulde da
efter ald Billighed Kirkens Forstandere, eller
som paa Dansk kaldes Kirke-Bærgerne, ud-
betale Entreprenuren den sidste Rest af hans
Tilgodehavende, efter Contractens Indhold;
men i Stæden for Udbetalingen fandt de paa
det urimelige og taassede Indfald: at Entres-
preneuren skulde lade Løftet over den saakal-
de Durchsicht, tække med Kobber, som hver-
ken var i hans Accord eller approberede O-
verflag, desuden befandtes af Besigtelse-Mæn-
dene heelt unødvendig; men ikke desmindre
lod de ham stævne, i Tanke dermed at vilde
tvinge ham til at indgaae derts taassede Pro-
ject; men tvært imod vandt han ved alle Ret-
terne, ved hvilke sidste Dommen saaledes fik
sin Udfald: at Entreprenuren skulde udbeta-
les hans Tilgodehavende efter Contractens
Indhold, og fra den Tid Besigtelsen skeedte
Renter tillige af Capitalen, foruden de paa-
lagde Boder til vor Frelseres Kirke og Ju-
stice-Cassen for unyttig Proces. Saaledes
har jeg nu demonstreret din Dumrian den



ne Postes Indhold; (thi anderledes kan og bør hans Character ey være, naar han offentlig tør criticere og skrive om de Ting, som han hverken forstaaer eller veed nogen Begyndelse eller Ende paa, og des Aarsage maae ansee ham for en Daare-Kiste Gal Mand.)

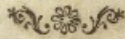
Det er sandt, mange forbandede Fabrikker, men hvor længe? Ey længere end de store Forskudde berigede Bedragere, og udtømmede Landet. Da Forskuddene holdt op, fik vi Fabrikkerer i Steden for Landløbere, og da velsignede enhver Patriot Fabrikkerne. Saa mange, som vil og kan, baade Fremmede og Jordenlandske, kan inderøde i Laug, der kan ingen Oldermænd og Laug hindre dem, naar de ere dygtige, men vel naar de ere Fuskere, i Fald disse dog ey blive understøttede til retskafne Mestres Odeleggelse.

Friheden skader intet Land, siger Du. Jo vist gjør den det. Troe, om Du vil, at en dygtig og retskaffen Mester har noget mere Anseelse udi sit Berksted, og blandt sine Sønne og Dreng, til at holde dem i Lydighed, end en Fuskere, som baade Sønne og Dreng driver Spot med, naar han ey selv forstaaer at ordinere. Friheden skader intet Land, siger Du. Nu vel! Lad os da afskaffe Borgemestere og Raad, Postmestere og ald
Dv.

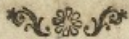
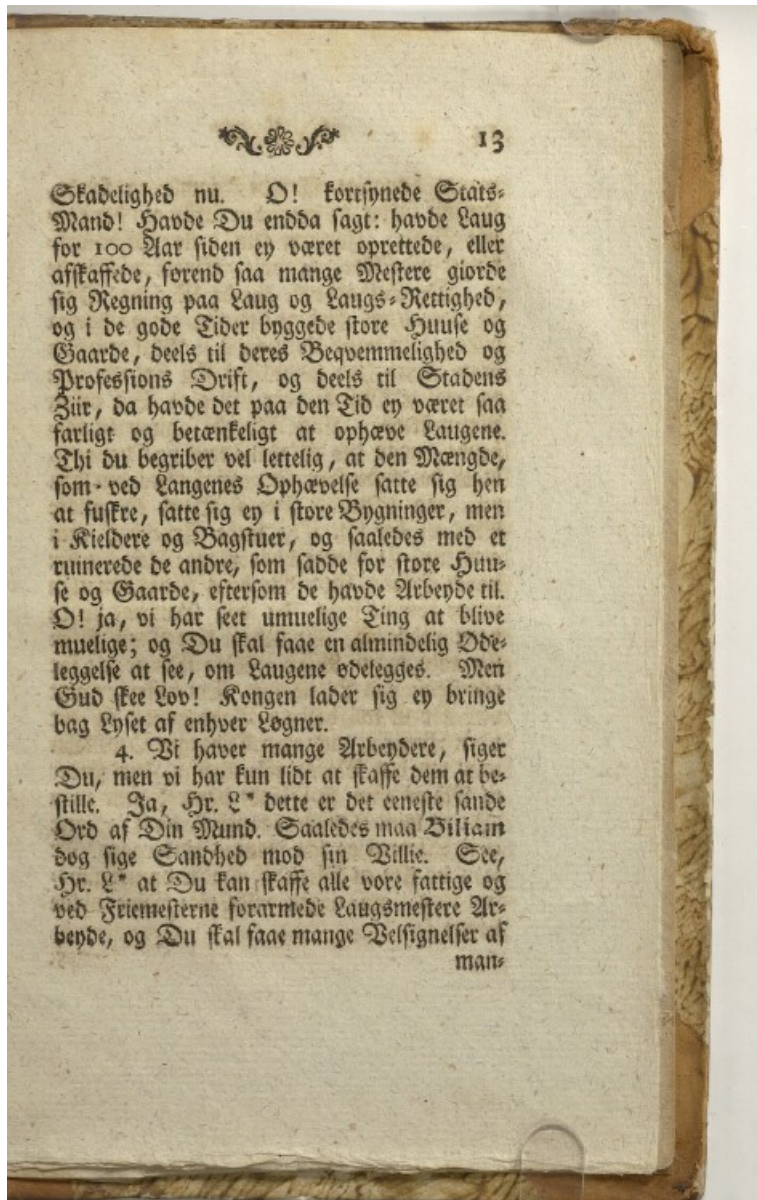


Ovrighed; saa faaer jo enhver sin Frihed og frie Billie. Men kom det dertil, blev nok Du, Hr. L^e den forste man udpeb og steenede af Noeskilde.

3. Hvorfor soutineres Guldsmed-Lauget, spørger Du, uden for 3 a 400 Rdlr. Aartlig Interesse for deres Oldermænd. Hertil svarer: I 15 a 16 Aar har dette Laug havt een og den samme Oldermænd, følgelig har dette ikke været stor Omgangs-Profit i Laugget; har Interessen været saa stor, har nok andre og vilde have noget med, uden maaskee de, som har soutineret ham saa længe i Oldermændskabet, har og havt nogen Fordeel deraf. Men Du taler om den oprigtige Mand ved Stranden H^eg^e D! en ærlig Siel! Ja, lige seger lige. Men her er Din heele Bævej ander end ret Gammelstrands Fisker-Kierling Snak; thi der er der en gammel Vane, at skælde og lyde Folk Hæder og Væ fra. Væed Du maaskee ikke, eller ikke vil vüde, at her sidder mange Fuskere, som slaer Mesteres Stempel paa deres flette Arbejde. I Steden for nogle saa lade og rige, vil Du have 5 a 600 Fattige satte i Arbejde i deres Fædreneland. Ypperligt, om Du kan skaffe saa mange Brod; her er endnu lange flere, som mangler Leve-Brod. Her ere nu circa 60 Guldsmedde, men mon en tiende Deel af dem

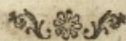


dem har Formue og Arbejde til at holde en Svend. De Udlærte maa reyse af Mangel paa Mestere at Arbejde hos. Set nu 5 a 6 gange flere Mestere, see saa, hvor de bliver af. Og saaledes med alle andre Professioner. Kan Svene en blive her som Svene, og de dygtige en leve som Mestere nu, mindre naar Forret blev opgivet for alle og enhver. Og da skulde vi faae at see, hvor meget Kongens Cassé skulde formere ved lutter Staadderes Skatter, Told og Accise ic. Veed du, hvorledes Skatter og Paalæg beregnes her i Byen? Her settes en Mester i Skat, eftersom han holder mange Folk, da de Skattefættende meener, at en Mester med mange Svene og Drengé best kan betale. Hvad mon derimod Friemestere ansættes for? Men lad nu alle og enhver, saa mange som vil, sette sig hen at arbejde, efter at de har taget Borgerkab, see saa hvor mange Folk hver af dem kan holde, og om de ikke bliver Prækkere og Staadere allesammen. Man behøver en længere at gaae end til Urtekrammer Lauge, for at bevise dette: Hvor nær er ikke enhver ved at spille Bankerot, siden de mange privilegerede Sælgere kom op. For 100 Aar siden, siger Du, var Lauge nyttige, men nu skadelige. Men Du fremfører ingen Bevis paa deres Nytte den Tid, og deres Skat

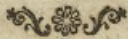
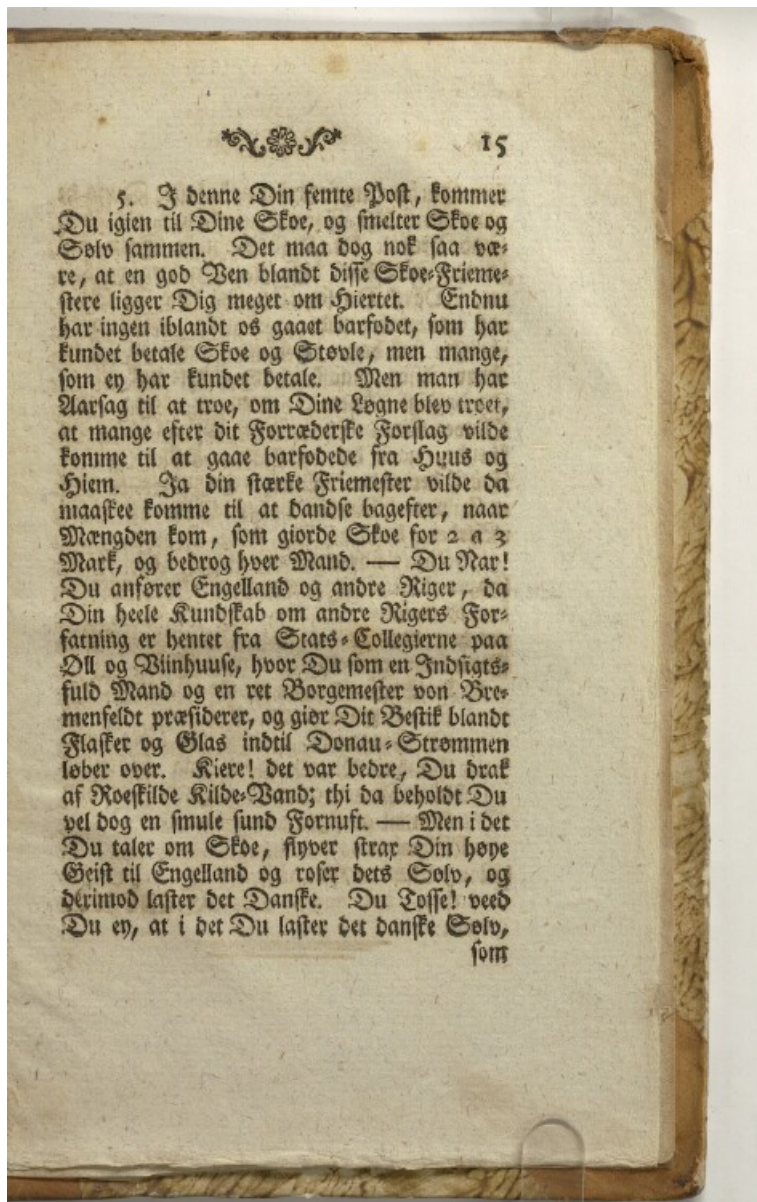


Skadelighed nu. O! forsynede Stats-
Mand! Havde Du endda sagt: havde Laug
for 100 Aar siden ey været oprettede, eller
affkaffede, forend saa mange Mestere gjorde
sig Regning paa Laug og Laugs-Rettighed,
og i de gode Tider byggede store Huuse og
Gaarde, deels til deres Bequemmelighed og
Professions Drift, og deels til Stadens
Zur, da havde det paa den Tid ey været saa
farligt og betænkeligt at ophæve Laugene.
Thi du begriber vel lettelig, at den Mængde,
som ved Laugenes Ophævelse satte sig hen
at fuskre, satte sig ey i store Bygninger, men
i Kieldere og Bagstuer, og saaledes med et
ruinerede de andre, som sadde for store Huu-
se og Gaarde, eftersom de havde Arbejde til.
O! ja, vi har seet unuelige Ting at blive
nuelige; og Du skal faae en almindelig Ode-
leggelse at see, om Laugene odelægges. Men
Gud ske Lov! Kongen lader sig ey bringe
bag Lyset af enhver Løgner.

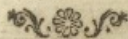
4. Vi haver mange Arbejdere, siger
Du, men vi har kun lidt at skaffe dem at be-
stille. Ja, Hr. L^e dette er det eneste sande
Ord af Din Mund. Saaledes maa Villiam
dog sige Sandhed mod sin Villie. See,
Hr. L^e at Du kan skaffe alle vore fattige og
ved Friemeisterne forarmede Laugsmestere Ar-
beyde, og Du skal faae mange Betsignelser af
man



mange hungrige Munde, gamle og spæde, som nu sukker og længe har sukker om det daglige Bred. Forlang kun heele Skibs-Ladninger af Skoe, Støvle, Snebker-Arbejde &c. De skal arbejde baade Nat og Dag, og gjøre deres Arbejde ligesaa got og ligesaa billigt, som noget Udenlands. Skaf dem kun brav Affat, saa sandt Du skal finde duelige og dygtige Mestere, der skal give Dig endog Røver-Risb. Altid Arbejde, giver let Arbejde, naar der ey skal tæres paa det eene, indtil det andet kommer. Gaf ellers, om Du vil, paa Snebker Bergs Børs og andre Steder, der skal Du finde Arbejde; men glem ey, at spørge hvor mange Aar det der haver staaet. Paa Stadens Børs kan man neppe komme frem, da dog Gangene burde være ryddelige. Et bedroveligt Tegn til en slet eller ingen Affat. Men Du er alt for overflodig paa Skheidsord. Du beskylde glat væk for Sierrighed og Bedragerie, og det uden Beviiser, undragen Dine egne Ord. Du taler om den Marocanske Kønser, der skyder til Naals efter sine Underdanere; men mon Du er mindre ublue og tyrkisk, da Du sigter efter Statens og saa manges Undergang. Er Du da ikke en Menneske-Hader og en Landsforræder, om nogen vilde troe Dine ublue Logne.



5. I denne Din femte Post, kommer Du igien til Dine Skoe, og smelter Skoe og Solsv sammen. Det maa dog nok saa være, at en god Ven blandt disse Skoe-Friemestere ligger Dig meger om Hiertet. Endnu har ingen iblandt os gaaet barfodet, som har kundet betale Skoe og Støvle, men mange, som ey har kundet betale. Men man har Aarsag til at troe, om Dine Løgne blev troet, at mange efter dit Forrøderiske Forslag vilde komme til at gaae barfodede fra Hys og Hjem. Ja din stærke Friemester vilde da maaskee komme til at bande bagefter, naar Mængden kom, som gjorde Skoe for 2 a 3 Mark, og bedrog hver Mand. — Du Nar! Du anfører Engelland og andre Riger, da Din heele Kundskab om andre Rigers Forfærning er hentet fra Stats-Collegierne paa Oll og Binnhuuse, hvor Du som en Indsigtsfuld Mand og en ret Borgemester von Bremenfeldt præsiderer, og gier Dit Bestik blandt Glasfer og Glas indtil Donau-Strømmen løber over. Kiere! det var bedre, Du drak af Roeskilde Rilde-Band; thi da beholdt Du vel dog en smule sund Fornuft. — Men i det Du taler om Skoe, flyver strax Din høye Geist til Engelland og roser dets Solsv, og derimod laster det Danske. Du Tøsse! veed Du en, at i det Du laster det danske Solsv, som



som Du ey kan faae slet nok, laster Du jo de
Hoy-Kongelige Forordninger, som tilholder,
hvad Gehalt det Kiebenhavnske Selsk skal
have. Gaae først disse Forordninger igienkaldet,
saa skal Du see, Du skal faae slet Sols
nok at prate med. Stakkell! Du vilde
maaſkee nok have en Sols Kaffe og Thee
Service, og maaſkee høyt Hierte nok til en
Sols Kaffe Service, men er vreed, fordi
Solsvet efter den anbefalede Gehalt koster dig
for meget, og derfor vil søge Hævn, i hvor
Du finder den. Du kan da imidlertid tage
til Takke med Koeskilde Steen-Loy, det er saar
re got for dig.

Dette har man vilde svare Dig i Kort-
hed, nok til Dig, som gjør Beskyldninger us-
den Beviiser. Som en grov og ublue Log-
ner har man vilde give Dig grov Confect.
Som man raaber, faaer man Svar.

P. S. Saasnart Din lovede Balance-Reg-
ning kommer frem, skal man give sig
den Fornødsle, at hilse paa Dig igien.
Tænk imidlertid flittig paa hoerledes
hinn Doctor curerede Logneren at han
kom til at sige

Kiøbenhavn

den 23 Sept. 1771.

Sandhed.